

EL

EL

EL

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 19.9.2008
COM(2008) 570 τελικό

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

για τον τομέα των αποξηραμένων χορτονομών

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

για τον τομέα των αποξηραμένων χορτονομών

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύμφωνα με το άρθρο 184 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1234/2007 του Συμβουλίου (στο οποίο επαναλαμβάνεται η υποχρέωση που προβλέπεται στο άρθρο 23 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1786/2003 σχετικά με την κοινή οργάνωση αγοράς στον τομέα των αποξηραμένων χορτονομών), πριν από τις 30 Σεπτεμβρίου 2008, η Επιτροπή, με βάση αξιολόγηση της κοινής οργάνωσης αγοράς στον τομέα των αποξηραμένων χορτονομών, θα υποβάλει έκθεση στο Συμβούλιο για τον εν λόγω τομέα, στην οποία θα εξετάζει ειδικότερα την ανάπτυξη περιοχών παραγωγής λοβοφόρων και άλλων νωπών χορτονομών και την επιτυγχανόμενη εξοικονόμηση ορυκτών καυσίμων. Η έκθεση θα συνοδεύεται ενδεχομένως από κατάλληλες προτάσεις.

Κατά τη σύνταξη της έκθεσης, η Επιτροπή έλαβε υπόψη της εξωτερική έκθεση αξιολόγησης για τον τομέα των αποξηραμένων χορτονομών¹.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

2.1. Ιστορικό

Η κοινή οργάνωση αγοράς (ΚΟΑ) για τις αποξηραμένες χορτονομές θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 1067/74 του Συμβουλίου από την 1η Απριλίου 1974, με στόχο την ενίσχυση του ανεφοδιασμού της εσωτερικής αγοράς με ζωοτροφές πλούσιες σε πρωτεΐνες. Καθιερώθηκε ομοίμορφο επίπεδο ενίσχυσης, ενώ η περίοδος εμπορίας αρχίζει κάθε χρόνο την 1^η Απριλίου και τελειώνει στις 31 Μαρτίου. Για να υπαχθούν στο καθεστώς των ενισχύσεων, οι παραγόμενες αποξηραμένες χορτονομές πρέπει να πληρούν τα ποιοτικά πρότυπα για την υγρασία και την περιεκτικότητα σε πρωτεΐνες.

Μετά την επανεξέταση του 1978, εκδόθηκε ο κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 1117/78 του Συμβουλίου. Με τον κανονισμό αυτό καθιερώθηκε ενδεικτική τιμή προς εξασφάλιση ενός λογικού οφέλους υπέρ των παραγωγών. Καθώς οι αποξηραμένες στον ήλιο ζωοτροφές ήταν και αυτές εκτεθειμένες στον ανταγωνισμό από ζωοτροφές εισαγόμενες από τρίτες χώρες, καθιερώθηκε ενίσχυση για τις αποξηραμένες στον ήλιο ζωοτροφές, σε χαμηλότερο όμως ύψος από τις ενισχύσεις για τις αφυδατωμένες ζωοτροφές.

Στη δεκαετία του '80, η παραγωγή αυξανόταν συνεχώς. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση των συνολικών δαπανών για ενισχύσεις, οι οποίες δεν μπορούσαν να τεθούν υπό έλεγχο, δεδομένου ότι δεν είχε καθοριστεί ανώτατο όριο για τις ποσότητες για τις οποίες θα καταβαλλόταν ενίσχυση. Έτσι, το 1995, σε μια προσπάθεια να περιοριστούν οι δαπάνες και να επηρεαστούν τα επίπεδα της κοινοτικής παραγωγής, εκδόθηκε ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ.

---

¹ "Etude d'évaluation des mesures communautaires dans le secteur des fourrages séchés", ANDI, COGEA, Univ. Lleida, DACS, September 2007
http://ec.europa.eu/agriculture/eval/reports/fourrage/index_fr.htm

603/95 του Συμβουλίου. Ο νέος κανονισμός καθόρισε μέγιστη εγγυημένη ποσότητα (ΜΕΠ) 4.412.400 τόνων για τις αφυδατωμένες χορτονομές και 443.500 τόνων για τις χορτονομές τις αποξηραμένες στον ήλιο.

Περαιτέρω προσαρμογές στο καθεστώς έγιναν από τη μεταρρύθμιση του 2003, όπως καθορίζονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1786/2003 του Συμβουλίου.

2.2. Το τρέχον καθεστώς στήριξης

Από την 1η Απριλίου 2008, η τρέχουσα ΚΟΑ για τις αποξηραμένες χορτονομές ρυθμίζεται από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1234/2007 του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2007, για τη θέσπιση κοινής οργάνωσης των γεωργικών αγορών και ειδικών διατάξεων για ορισμένα γεωργικά προϊόντα (Ενιαίος κανονισμός ΚΟΑ). Στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1234/2007 έχει ενσωματωθεί ο προηγούμενος κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1786/2003 του Συμβουλίου, με τον οποίο είχε καθιερωθεί η ΚΟΑ για τις αποξηραμένες χορτονομές συνεπεία της μεταρρύθμισης του 2003 και τέθηκε σε εφαρμογή από το 2005. Στις επιχειρήσεις μεταποίησης χορηγείται ενίσχυση 33 ευρώ ανά τόνο για τις αφυδατωμένες χορτονομές και τις αποξηραμένες στον ήλιο χορτονομές. Για να ελέγχονται οι δαπάνες, η μέγιστη εγγυημένη ποσότητα (ΜΕΠ) καθορίζεται σε 4.960.723 τόνους για κάθε περίοδο εμπορίας για τις αφυδατωμένες χορτονομές και/ή τις αποξηραμένες στον ήλιο ζωοτροφές, που κατανέμονται μεταξύ των κρατών μελών. Σε περίπτωση υπέρβασης της ΜΕΠ, η ενίσχυση για το ενδιαφερόμενο(-α) κράτος μέλος(-η) μειώνεται σε συνάρτηση με την υπέρβαση.

Προκειμένου να είναι επιλέξιμες, οι αποξηραμένες χορτονομές πρέπει να πληρούν τις ποιοτικές προϋποθέσεις περιεκτικότητας σε πρωτεΐνες και υγρασία.

Μετά από τη μεταρρύθμιση του 2003, ο ετήσιος προϋπολογισμός που προοριζόταν για τις ενισχύσεις στη μεταποίηση για τις αποξηραμένες χορτονομές μειώθηκε σε 163 εκατομμύρια ευρώ [33 ευρώ x 4,96 εκατομμύρια τόνους (ΜΕΠ)], από τα επίπεδα που ίσχυαν πριν από τη μεταρρύθμιση, που ανέρχονταν σε 300 εκατομμύρια ευρώ περίπου. Οι πραγματικές δαπάνες ανήλθαν σε 152 εκατομμύρια για την περίοδο εμπορίας 2005/2006 και σε 143 εκατομμύρια ευρώ για την περίοδο εμπορίας 2006/2007. Αυτή η υποχρησιμοποίηση του προϋπολογισμού μπορεί να αποδοθεί στη μείωση της ενίσχυσης σε 33 ευρώ/τ, πράγμα που οδήγησε στην παραγωγή μικρότερης ποσότητας.

Από το 2005, 133 εκατομμύρια ευρώ από τον προϋπολογισμό των ενισχύσεων για τις αποξηραμένες χορτονομές αποσυνδέθηκαν και ενσωματώθηκαν στο καθεστώς ενιαίας ενίσχυσης (ΚΕΕ), ενώ τα δικαιώματα που χορηγήθηκαν στους παραγωγούς ήταν ανάλογα με τις ποσότητες αποξηραμένων χορτονομών με τις οποίες εφοδίασαν τις επιχειρήσεις μεταποίησης κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς 2000–2002.

Με μέση αγοραστική αξία 110 ευρώ ανά τόνο, η παραγωγή της ΕΕ που ανέρχεται σε 4,5 εκατομμύρια τόνους έχει συνολική αξία 495 εκατομμυρίων ευρώ στην αγορά. Το επίπεδο των ενισχύσεων (143 εκατομμύρια ευρώ το 2006/2007) αντιπροσωπεύει περίπου 30% της αξίας της παραγωγής που διοχετεύεται στο εμπόριο (495 εκατομμύρια ευρώ).

Όπως προκύπτει από την ανάλυση της κατανομής των δαπανών ανά κράτος μέλος, οι ενισχύσεις χρησιμοποιούνται κυρίως στην Ισπανία, τη Γαλλία και την Ιταλία. Αυτά τα τρία κράτη μέλη απορρόφησαν το 86% του προϋπολογισμού για το 2006/2007. Η Γερμανία, οι Κάτω Χώρες, η Δανία και το Ηνωμένο Βασίλειο μοιράζονται μεταξύ τους το 10,5% του προϋπολογισμού. Ο τομέας των αποξηραμένων χορτονομών είναι μικρός στα νέα κράτη μέλη: η ΕΕ -10 απορρόφησε το 2006 μόλις το 1,6% του προϋπολογισμού.

Η πολυπλοκότητα του καθεστώτος στήριξης για τις αποξηραμένες χορτονομές συνεπάγεται σημαντικό διοικητικό φόρτο για τον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα στα κράτη μέλη. Οι εκτιμήσεις για τις διοικητικές δαπάνες εμφανίζουν διακυμάνσεις μεταξύ των κρατών μελών, από 0,63ευρώ/t, στη Γαλλία, έως 4,42ευρώ/t, στην Ιταλία.

2.3. Εξέλιξη των απαιτήσεων επιλεξιμότητας

Από το 1974 ως το 1999 οι διαδοχικοί κανόνες εφαρμογής της Επιτροπής καθόρισαν ότι πρέπει να επιτυγχάνεται θερμοκρασία εισερχόμενου αέρα όχι κατώτερη από σε 93°C.

Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 676/1999 της Επιτροπής, της 26ης Μαρτίου 1999 σχετικά με την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 785/95 περί λεπτομερειών εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 603/95 του Συμβουλίου σχετικά με την κοινή οργάνωση της αγοράς στον τομέα των αποξηραμένων ζωοτροφών, καθόρισε την ελάχιστη απαιτούμενη θερμοκρασία εισερχόμενου αέρα στις συσκευές αποξήρανσης σε 350° C, για να εξασφαλίζεται ο βιομηχανικός χαρακτήρας των προϊόντων. Αυτή η απαίτηση υψηλής θερμοκρασίας αποτέλεσε ουσιαστικό τεχνικό εμπόδιο (και εμπόδιο για τις νέες επιχειρήσεις μεταποίησης). Επιβράδυνε επίσης την ανάπτυξη των τεχνικών στα στάδια πριν από την παραγωγή σανού, καθώς και τη χρήση της βιομάζας ως καύσιμου για να τροφοδοτούνται οι συσκευές αποξήρανσης.

Μετά τη μεταρρύθμιση του 2003, ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 382/2005 της Επιτροπής για τις λεπτομέρειες εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1786/2003 του Συμβουλίου σχετικά με την κοινή οργάνωση αγοράς στον τομέα των αποξηραμένων χορτονομών μείωσε την ελάχιστη θερμοκρασία στα ξηραντήρια σε 250° για να υποστηριχθούν μέθοδοι παραγωγής με μικρότερη ένταση ενέργειας και να ενθαρρυνθεί η χρήση λιγότερο υγρής νωπής χορτονομής. Η χαμηλότερη θερμοκρασία οδήγησε σε ενίσχυση της χρήσης τεχνικών στα στάδια πριν από την παραγωγή σανού και επέτρεψε τη χρήση βιομάζας, η θερμαντική δύναμη της οποίας δεν επαρκούσε για να επιτευχθεί θερμοκρασία 350°.

Πρόσφατα, προκειμένου να διευρυνθεί το πεδίο για τις νέες εμπορικές εφαρμογές και να διευκολυνθεί η ανάπτυξη αποδοτικότερων και περιβαλλοντικά συνεπέστερων μεθόδων παρασκευής, ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 382/2005 της Επιτροπής, όπως τροποποιήθηκε από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1388/2007, κατάργησε τις τεχνικές απαιτήσεις για τα ξηραντήρια όσον αφορά την αφυδάτωση των νωπών χορτονομών σε ξηραντήριο (θερμοκρασία του αέρα στην είσοδο, χρόνος παραμονής και πάχος κάθε στοιβάδας).

3. ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΤΩΝ ΑΠΟΞΗΡΑΜΕΝΩΝ ΧΟΡΤΟΝΟΜΩΝ

3.1. Έκταση

Οι νωπές χορτονομές αντιπροσωπεύουν στην ΕΕ περίπου το ήμισυ όλων των ζωοτροφών που καταναλώνονται. Είναι αντικείμενο άμεσης βοσκής, ή παράγονται με την κοπή και τη συντήρηση των μόνιμων ή προσωρινών βοσκότοπων και χορτολιβαδικών εκτάσεων και των ετήσιων ή πολυετών καλλιεργειών (μηδική, τριφύλλι, αραβόσιτος για ενσίρωση, κ.λπ.).

Στις οκτώ κύριες χώρες παραγωγής (Ισπανία, Γαλλία, Ιταλία, Κάτω Χώρες, Δανία, Τσεχική Δημοκρατία, Ηνωμένο Βασίλειο και Γερμανία), που ελέγχουν το 96% της μέγιστης εγγυημένης ποσότητας, η περιοχή που καλλιεργείται στο πλαίσιο συμβάσεων για αποξηραμένες χορτονομές κατά την περίοδο εμπορίας 2005/2006 ανέρχεται σε 430.400 εκτάρια, ή μόλις σε 1% των συνολικών εκτάσεων με νωπές χορτονομές της ΕΕ. Από την έκταση αυτή, το 80% ή 344.400 εκτάρια φυτεύονται με μηδική (συγκεκριμένα στη Γαλλία,

την Ισπανία και την Ιταλία), ενώ 86.000 εκτάρια είναι βοσκότοποι (κυρίως στη Γερμανία, τη Δανία και τις Κάτω Χώρες). Αυτό αντιπροσωπεύει, αντίστοιχα, 24% της συνολικής έκτασης της ΕΕ που καλλιεργείται με μηδική και 0,24% των συνολικών βοσκότοπων.

Μολονότι δεν υπάρχουν αξιόπιστα διαθέσιμα στοιχεία για τις εκτάσεις που καλλιεργούνται βάσει συμβάσεων για την παραγωγή αποξηραμένων χορτονομών τα τελευταία χρόνια, υπολογίζεται ότι η περιοχή αυτή μειώθηκε σε περίπου 415 000 εκτάρια το 2007/08 (μείωση κατά 3,5% σε σύγκριση με το 2005/06). Αντιθέτως, η συνολική έκταση μηδικής (ψυχανθή) παρέμεινε σταθερή στην ΕΕ, ενώ η συνολική έκταση των βοσκότοπων αυξήθηκε μέσα στο 2006/07 κατά 2%, σε σύγκριση με το 2005/06.

3.2. Παραγωγή

Οι τρεις κυριότεροι παραγωγοί (Γαλλία, Ισπανία και Ιταλία) ευθύνονται για το 85% της παραγωγής της ΕΕ - 27 που υποστηρίζεται από ΚΟΑ. Τα δύο τρίτα της παραγωγής της ΕΕ συγκεντρώνονται σε τρεις ιδιαίτερες περιοχές αυτών των κρατών μελών: Champagne-Ardenne (80% της γαλλικής παραγωγής), Αραγονία και Καταλονία (75% της ισπανικής παραγωγής), και Emilia Romagna και Venezia (75% της ιταλικής παραγωγής). Για αυτές τις κύριες χώρες παραγωγούς, η περιοχή που καλλιεργείται στο πλαίσιο συμβάσεων για αποξηραμένες χορτονομές κατά την περίοδο εμπορίας 2005/2006 είχε κυρίως φυτευθεί με μηδική (98% στη Γαλλία, 97% στην Ισπανία και 75% στην Ιταλία). Στις βόρειες χώρες, αφ' ετέρου, οι εκτάσεις στο πλαίσιο συμβάσεων καλλιέργειας αποξηραμένων χορτονομών αποτελείται κυρίως από βοσκότοπους (93% στη Γερμανία, 80% στη Δανία και 64% στις Κάτω Χώρες). Σε επίπεδο ΕΕ, 80% των εκτάσεων που καλλιεργούνται στο πλαίσιο συμβάσεων για αποξηραμένες χορτονομές είναι φυτευμένες με μηδική.

Στις οκτώ κύριες χώρες παραγωγής², περίπου 60.000 γεωργοί καλλιεργούν νωπές χορτονομές βάσει συμβάσεων καταβολής ενισχύσεων μεταποίησης. Υπάρχουν επίσης 300 μονάδες μεταποίησης, το ένα τρίτο εκ των οποίων βρίσκεται στην Ισπανία.

Η άμεση απασχόληση στον μεταποιητικό κλάδο στην ΕΕ -27 υπολογίζεται σε 3.000 FTE (ισοδύναμο πλήρους απασχόλησης) και η έμμεση απασχόληση σε 1.500 FTE.

3.3. Η θέση των αποξηραμένων χορτονομών στη βιομηχανία τροφίμων

Οι 4.439.000 τόνοι αποξηραμένων χορτονομών, που είναι επιλέξιμοι για στήριξη από την ΕΕ κατά την περίοδο εμπορίας 2007/2008, ισοδυναμούν με περίπου 700.000 τόνους ακατέργαστης πρωτεΐνης και αντιπροσωπεύουν περίπου 1% της συνολικής ακατέργαστης πρωτεΐνης που καταναλώνεται από το ζωικό κεφάλαιο της ΕΕ.

Περίπου το 30% των αποξηραμένων χορτονομών χρησιμοποιείται από τη βιομηχανία σύνθετων ζωοτροφών, ενώ το υπόλοιπο 70% καταναλώνεται άμεσα από τα ζώα. Υπολογίζεται ότι η μισή άμεση κατανάλωση αποτελείται από συσσωματωμένες τροφές υπό μορφή σβόλων, ενώ η άλλη μισή από επιμήκεις μπάλες.

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις, το 20% της ζήτησης για αποξηραμένες χορτονομές ανταποκρίνεται στις συγκεκριμένες απαιτήσεις ποιότητας (π.χ. για τους τομείς των γαλακτοκομείων και των κουνελιών), ενώ το υπόλοιπο 80% χρησιμεύει ως πηγή πρωτεϊνών και ινών και θα μπορούσε να αντικατασταθεί από άλλες πηγές. Συνεπώς, οι αποξηραμένες

---

² Ισπανία, Γαλλία, Ιταλία, Γερμανία, Κάτω Χώρες, Δανία, Ηνωμένο Βασίλειο και Τσεχική Δημοκρατία.

χορτονομές πρέπει να προσφέρονται σε ανταγωνιστικές τιμές, σε σχέση με άλλες πηγές πρωτεϊνών, όπως τα άλευρα σόγιας, ηλίανθου και ελαιοκράμβης.

3.4. Τεχνολογία ξήρανσης (αφυδάτωση/ αποξηραμένες στον ήλιο χορτονομές)

Δύο είναι οι μέθοδοι για την ξήρανση νωπών χορτονομών που ωφελούνται από την κοινή οργάνωση αγοράς (ΚΟΑ): η αφυδάτωση και η ξήρανση των χορτονομών στον ήλιο.

3.4.1. 3.4.1. Αφυδατωμένες ζωοτροφές

Η αφυδάτωση, μια διαδικασία ξήρανσης σε υψηλή θερμοκρασία, είναι η επικρατέστερη βιομηχανική μέθοδος που χρησιμοποιείται από τις επιχειρήσεις που υποστηρίζονται από ΚΟΑ.. Η τεχνική συνίσταται σε έγχυση αέρα θερμοκρασίας 250–900°C σε ένα ξηραντήριο μέσω του οποίου διοχετεύονται οι νωπές χορτονομές. Ο καυτός αέρας εξασφαλίζει την πολύ γρήγορη ξήρανση, με αποτέλεσμα να παρέχεται η δυνατότητα διατήρησης των πρωτεϊνών, της ενεργειακής αξίας και του χρώματος της χορτονομής.

Το αρχικό ποσοστό υγρασίας των φυτών μπορεί να ποικίλει ευρέως, ανάλογα με τις τεχνικές προγενέστερης επεξεργασίας μετά τη συγκομιδή και σύμφωνα με την περιοχή: μπορεί να είναι χαμηλότερο από 40%, εάν η χορτονομή παραμείνει στο έδαφος για μερικές ώρες μετά από την κοπή (Ισπανία, Ιταλία), και μπορεί να φθάσει σε περισσότερο από 75% στις βόρειες περιοχές της Ευρώπης όπου μια τέτοια διαδικασία προγενέστερης ξήρανσης δεν είναι δυνατή εξαιτίας των καιρικών συνθηκών (Δανία, Σουηδία).

Πριν από τη μεταρρύθμιση του 2003, οι επιλέξιμες αφυδατωμένες χορτονομές περιορίζονταν σε μέγιστη εγγυημένη ποσότητα (ΜΕΠ) 4. 517. 223 τόνων, ανά περίοδο εμπορίας.

Οι τάσεις της παραγωγής σε εθνικό επίπεδο εμφανίζουν πολύ μεγάλες αποκλίσεις: Η Ισπανία και η Ιταλία γνώρισαν σημαντική αύξηση της παραγωγής αφυδατωμένων χορτονομών, ενώ σε άλλα κράτη μέλη, όπως η Γαλλία, οι Κάτω Χώρες και η Γερμανία, υπήρξε μείωση.

3.4.2. Αποξηραμένες στον ήλιο χορτονομές

Σύμφωνα με την παράδοση, οι χορτονομές ξεραίνονται από τον ήλιο στους αγρούς. Ο σανός που δημιουργείται με τον τρόπο αυτό υφίσταται στη συνέχεια επεξεργασία και αποθηκεύεται.. Προκειμένου να είναι επιλέξιμη για την ενίσχυση, η ξηραμένη στον ήλιο χορτονομή πρέπει να αλέθεται σε εγκαταστάσεις επεξεργασίας. Αυτή η τεχνική δεν αποτελεί εναλλακτική λύση αντί της αφυδάτωσης λόγω της υποτιθέμενης απώλειας ποιότητας που εμφανίζει το τελικό προϊόν: χαμηλότερο ποσοστό σε πρωτεΐνες (απώλεια φύλλων στους αγρούς), χαμηλότερη περιεκτικότητα σε βιταμίνες και ανόργανες ουσίες και χειρότερη υγειονομική ποιότητα λόγω της χαμηλότερης θερμοκρασίας ξήρανσης..

Πριν από τη μεταρρύθμιση του 2003, η επιλέξιμη ξηραμένη από τον ήλιο χορτονομή περιοριζόταν σε μέγιστη εγγυημένη ποσότητα (ΜΕΠ) 443.500 τόνων, ανά περίοδο εμπορίας. Μόνο πέντε κράτη μέλη ωφελήθηκαν από την εγγυημένη εθνική ποσότητα (ΕΕΠ) για την ξηραμένη από τον ήλιο χορτονομή. Η Ιταλία και η Ισπανία είναι τα μόνα κράτη μέλη που έχουν ακόμα σημαντικό επίπεδο παραγωγής. Τα άλλα κράτη μέλη εμφανίζουν χαμηλό επίπεδο παραγωγής (Γαλλία και Πορτογαλία) ή έχουν σταματήσει πλέον την παραγωγή ολοκληρωτικά (Ελλάδα).

4. Ο ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ ΤΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ

4.1. Αντίκτυπος στην παραγωγή

Η εξέλιξη της παραγωγής αποξηραμένων χορτονομών στην ΕΕ των 15 παρουσιάζει σταδιακή αύξηση 2% ετησίως κατά την περίοδο 1995–2005. Συνεπεία της μεταρρύθμισης του 2003, που εφαρμόστηκε το 2005, η επιλέξιμη παραγωγή αφυδατωμένων χορτονομών στην ΕΕ μειώθηκε κατά περίπου 17%, κατά την περίοδο εμπορίας 2005/2006, και κατά περίπου 23% κατά την περίοδο εμπορίας 2006/2007, σε σχέση με την περίοδο εμπορίας για 2004/2005 (βλέπε στο παράρτημα).

Το 2006/2007 και το 2007/2008 η παραγωγή ξηράς χορτονομής σταθεροποιήθηκε σε περίπου 4,45 εκατομμύρια τόνους. Από την ποσότητα αυτή, 3,9 εκατομμύρια τόνοι είναι αφυδατωμένες χορτονομές, ενώ 0,55 εκατομμύρια τόνοι είναι αποξηραμένες στον ήλιο χορτονομές.

Η μεταρρύθμιση του 2003 δεν οδήγησε σε σημαντική μετατόπιση της παραγωγής από τις αφυδατωμένες στις αποξηραμένες στον ήλιο χορτονομές.

4.2. Αντίκτυπος στους γεωργούς

Η μεταρρύθμιση του 2003 διαπιστώθηκε ότι οδήγησε σε βελτίωση του εισοδήματος, επειδή μέρος των παλαιότερων ενισχύσεων μεταποίησης μετατράπηκε σε αποσυνδεδεμένες πληρωμές με αποδέκτες τους γεωργούς. Όσον αφορά την αποδοτικότητα, το ακαθάριστο περιθώριο των νωπών χορτονομών υποχώρησε, λόγω της μείωσης των τιμών πώλησης των παραγωγών κατά την περίοδο εμπορίας 2005/2006, σε σχέση με την περίοδο εμπορίας 2004/2005.

Εντούτοις, είναι πολύ δύσκολο να αποτυπωθεί ο μέσος όρος που αντικατοπτρίζει ακριβώς την αποδοτικότητα των νωπών χορτονομών, λόγω της πολυμορφίας των χρησιμοποιούμενων συστημάτων παραγωγής και εμπορίας.

Όσον αφορά τη διαχείριση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, η αξιολόγηση φανερώνει επίσης ότι οι κάτοχοι των εκμεταλλεύσεων αναθέτουν σε αυξανόμενο βαθμό τις δραστηριότητες της σποράς και της συγκομιδής, αλλά και τις υπόλοιπες παραγωγικές δραστηριότητες στον κλάδο της μεταποίησης σε εξωτερικές πηγές. Αξίζει να σημειωθεί ότι, όπως απέδειξε η αξιολόγηση της εταιρείας *AND International*, οι καλλιέργειες που διαδέχονται τη μηδική στο πλαίσιο της εναλλαγής (αμειψισπορά) ωφελούνται από τα θετικά αγρονομικά χαρακτηριστικά της, που έχουν ως αποτέλεσμα οι καλλιέργειες αυτές να επιτυγχάνουν υψηλότερες αποδόσεις.

4.3. Αντίκτυπος στις επιχειρήσεις μεταποίησης

Ο εφοδιασμός της βιομηχανίας με πρώτες ύλες εξαρτάται από επιχειρήσεις μεταποίησης που είναι σε θέση να προσφέρουν στους παραγωγούς μια τιμή για το ακατέργαστο προϊόν που τους εξασφαλίζει ανταγωνιστικό ακαθάριστο περιθώριο κέρδους σε σύγκριση με άλλες καλλιέργειες (σιτηρά και ελαιούχοι σπόροι). Εάν ληφθούν υπόψη τα επίπεδα τιμών του τελικού προϊόντος στην αγορά, καθώς επίσης και οι δαπάνες μεταποίησης, η επίτευξη ανταγωνιστικών τιμών για την πρώτη ύλη (μηδική, άχυρο) εξαρτάται σε πολύ μεγάλο βαθμό από τις κοινοτικές ενισχύσεις.

Η ανταγωνιστική θέση των αποξηραμένων χορτονομών έναντι των άλλων πηγών πρωτεΐνης εξαρτάται σε σημαντικό βαθμό από τις ενεργειακές δαπάνες. Συνεπώς, η κατάσταση διαφέρει

ουσιαστικά μεταξύ των βόρειων περιοχών της ΕΕ, όπου οι επιχειρήσεις μεταποίησης έχουν να αντιμετωπίσουν υψηλές δαπάνες ξήρανσης, και των νότιων περιοχών, όπου η μηδική μπορεί να υφίσταται προξήρανση στον ήλιο για να μειωθούν οι δαπάνες ξήρανσης.

Λαμβάνοντας υπόψη τη σημασία της ενίσχυσης για τα συνολικά έσοδα του κλάδου, οι περισσότερες επιχειρήσεις μεταποίησης, κυρίως στις βόρειες περιοχές, θα έκλειναν, με συνέπεια την απώλεια των αντίστοιχων θέσεων απασχόλησης, σε περίπτωση κατάργησης του καθεστώτος.

4.4. Αντίκτυπος για το περιβάλλον

4.4.1. Έδαφος και νερό

Η μηδική χάρει ιδιαίτερης εκτίμησης κατά την εναλλαγή των καλλιεργειών για να αποφεύγεται η μονοκαλλιέργεια των σιτηρών και θεωρείται πιο θετική για το περιβάλλον από άλλες εναλλακτικές καλλιέργειες (κυρίως τον αραβόσιτο και σε μικρότερο βαθμό τον σίτο), λόγω των ευεργετικών επιδράσεων της για το έδαφος, το νερό, τη βιοποικιλότητα και το τοπίο.

Η μηδική βελτιώνει την υποδομή του εδάφους, αναπτύσσει βαθύ σύστημα ριζών, παρέχει πολυετή κάλυψη εδάφους, καταπνίγει τα ζιζάνια, περιορίζει την έκπλυση του εδάφους και μειώνει τη χρήση των φυτοφαρμάκων. Η ικανότητα των καλλιεργειών ψυχανθών να δεσμεύουν το άζωτο από τον ατμοσφαιρικό αέρα οδηγεί σε πιο περιορισμένη χρήση αζωτούχων λιπασμάτων. Οι απώλειες των εδαφών από τη διάβρωση είναι πολύ μικρότερες σε σχέση με τον αραβόσιτο.

Οι νωπές χορτονομές δεσμεύουν το νερό πιο αποτελεσματικά από τις εναλλακτικές καλλιέργειες· η ροή του νερού της βροχής είναι πιο περιορισμένη και το έδαφος είναι σε θέση να απορροφά καλύτερα το νερό. Συνεπεία των μειωμένων εισροών και της μόνιμης κάλυψης, η μηδική έχει θετικό αντίκτυπο για την ποιότητα του νερού. Σε περίπτωση άρδευσης, η μηδική χρειάζεται 17% περισσότερο νερό ετησίως από τον αραβόσιτο, αλλά οι ανάγκες αυτές κατανέμονται πιο ισομερώς κατά τη διάρκεια του έτους, με αποτέλεσμα να αποφεύγονται οι θερινές αιχμές.

Η πολυετής εμφύτευση, η μείωση της μονοκαλλιέργειας και η διαφοροποίηση των οικοτόπων θεωρούνται θετικά στοιχεία για τη βιοποικιλότητα και το τοπίο.

4.4.2. Κατανάλωση ορυκτών καυσίμων

Οι ποσότητες καυσίμων από ορυκτές ουσίες που χρησιμοποιούνται για την ξήρανση χορτονομών είναι τεράστιες. Η ΚΟΑ επιτρέπει την εκτεταμένη κατανάλωση ενέργειας από τον κλάδο, κυρίως με την καύση ορυκτών καυσίμων, με συνέπεια την έκλυση αερίων θερμοκηπίου σε σημαντικές ποσότητες.

Κατά την περίοδο εμπορίας 2004/2005, που αποτελεί την τελευταία περίοδο πριν να αρχίσει να εφαρμόζεται η μεταρρύθμιση του 2003, η κατανάλωση ενέργειας από τις επιχειρήσεις μεταποίησης στις οκτώ κύριες χώρες παραγωγής αντιπροσώπευε περίπου 526.000 tep (τόνους ισοδύναμου πετρελαίου) – από την ποσότητα αυτή το 90% προήλθε από ορυκτές πηγές ενέργειας.

Από την περίοδο εμπορίας 2005/2006, σημειώθηκε πτώση στην παραγωγή αφυδατωμένων χορτονομών και, επομένως, υπήρξε πτώση στην κατανάλωση καυσίμων. Από την περίοδο

2004/2005 έως την περίοδο 2006/2007, η μείωση υπολογίζεται σε περισσότερους από 127.000 tep εκ των οποίων 114.500 tep αναλογούν σε ορυκτές πηγές ενέργειας .

Κατανάλωση ενέργειας (8 κύριες χώρες)						
Κράτος μέλος	2004/2005 ⁽¹⁾		2005/2006 ⁽¹⁾		2006/2007 ⁽²⁾	
	Αποξηραμέ νες χορτονομές (εκατομμύρ ια τόνοι)	tep	Αποξηραμέ νες χορτονομές (εκατομμύρ ια τόνοι)	tep	Αποξηραμέ νες χορτονομές (εκατομμύρ ια τόνοι)	tep
Γερμανία	0,327	84.086	0,272	68.648	0,239	54.186
Δανία	0,143	3.324	0,097	21.248	0,077	11.928
Ισπανία	2,166	90.766	1,793	62.755	1,793	60.440
Γαλλία	1,175	195.833	1,163	193.833	1,004	205.669
Ιταλία	0,779	64.175	0,500	41.310	0,418	21.985
Κάτω Χώρες	0,194	45.267	0,182	42.467	0,138	33.591
Ηνωμένο Βασίλειο	0,047	9.182	0,048	9.383	0,041	7.655
Τσεχική Δημοκρατία	0,033	5.186	0,021	5.250	0,027	3.139
Σύνολο	4,864	525.819	4,076	444.894	3,737	398.593
tep/t αποξηραμένες χορτονομές		0,1081		0,1091		0,1067

Πηγή: ⁽¹⁾ AND International, ⁽²⁾ ΓΔ AGRI.

Η σχέση «ξηράς χορτονομής tep/t» φαίνεται να παραμένει σταθερή κατά τη διάρκεια της περιόδου από το 2004/2005 ως το 2006/2007. Αυτό σημαίνει ότι δεν υπήρξε καμία σημαντική εξοικονόμηση ενέργειας ανά τόνο αποξηραμένης χορτονομής συνεπεία της βελτιωμένης τεχνολογίας. Αλλά και η μείωση της ελάχιστης θερμοκρασίας ξήρανσης δεν φαίνεται να είχε καμία επίδραση στην κατανάλωση ενέργειας ανά τόνο αποξηραμένης χορτονομής. Η μείωση της συνολικής κατανάλωσης καυσίμων συνδέεται άμεσα με την πτώση της παραγωγής αποξηραμένης χορτονομής. Η Ισπανία και η Ιταλία παρουσιάζουν καλύτερη αναλογία, αλλά ωφελούνται από τις καιρικές συνθήκες. Οι Κάτω Χώρες, η Γερμανία και η Γαλλία χρησιμοποιούν περισσότερα καύσιμα ανά τόνο αποξηραμένης χορτονομής εξαιτίας των λιγότερων ευνοϊκών καιρικών συνθηκών. Τέλος, το ΗΒ και η Δανία φαίνονται να χρησιμοποιούν σε μεγαλύτερο βαθμό την αειφόρο τεχνολογία για την παραγωγή της αποξηραμένης χορτονομής.

4.4.3. Εκπομπές αερίων θερμοκηπίου (GHG)

Η ενεργειακή χρήση της βιομηχανίας ξήρανσης έχει σημαντικό αντίκτυπο για την κατανάλωση πόρων από ορυκτές πηγές ενέργειας και τις εκπομπές GHG. Εκτός από τον περιβαλλοντικό αντίκτυπο που έχει η χρήση μη ανανεώσιμων πόρων, από την καύση αυτών των καυσίμων απελευθερώνονται διάφορα ρυπογόνα αέρια και σκόνη. Η συνολική ποσότητα GHG που απελευθερώθηκε κατά την περίοδο εμπορίας 2004/2005, συνεπεία της καύσης των ορυκτών καυσίμων από τις επιχειρήσεις αφυδάτωσης στην ΕΕ, ανήλθε σε 1.622.000 τόνους ισοδύναμου CO₂.

Η μείωση της παραγωγής αποξηραμένων χορτονομών μετά τη μεταρρύθμιση της ΚΟΑ το 2003 είχε ως αποτέλεσμα την εξοικονόμηση περισσότερων από 80.000 τόνων καυσίμου. Κατά την περίοδο εμπορίας 2005/2006, αυτό ισοδυναμούσε με μείωση των εκπομπών κατά

περίπου 250.000 te CO₂ GHG, δηλαδή με εκλύσεις κατά 15% μικρότερες από τις συνολικές εκπομπές κατά την προηγούμενη περίοδο εμπορίας.

4.5. Αντίκτυπος στην αγορά ζωοτροφών

Η υποστήριξη για τις αποξηραμένες χορτονομές είχε περιορισμένο αντίκτυπο στην παραγωγή πρωτεϊνών για ζωοτροφές στην ΕΕ. Κατά την περίοδο εμπορίας 2005/2006, αντιπροσώπευσε περίπου 1% από τις συνολικές ακατέργαστες πρωτεΐνες που καταναλώθηκαν από το ζωικό κεφάλαιο της ΕΕ. Στο σημείο αυτό θα ήταν σκόπιμο να υπενθυμισθεί ότι η ξήρανση των χορτονομών αποτελεί μόνο ένα μέσο για τη διατήρηση της περιεκτικότητας σε πρωτεΐνες.

Δεδομένου ότι μόνο για το 25% της μηδικής που συγκομίζεται συνάπτονται συμβάσεις για την παραγωγή αποξηραμένων χορτονομών, η κατάργηση του καθεστώτος δεν θα οδηγούσε σε πλήρη εξαφάνιση της καλλιέργειας.

Το άλευρο σόγιας παραμένουν η πρωταρχική πηγή πρωτεϊνών για την αγορά ζωοτροφών στην ΕΕ, αντιπροσωπεύοντας παραπάνω από 60% της φυτικής πρωτεΐνης. Οι πλακούντες σόγιας έχουν υψηλότερη περιεκτικότητα σε πρωτεΐνες (μεταξύ 40% και 45%) από τις εναλλακτικές λύσεις. Για το άλευρο σόγιας, η ΕΕ εξαρτάται κυρίως από τις εισαγωγές: πράγματι, η εσωτερική παραγωγή σόγιας αντιπροσωπεύει μόλις 2% της κατανάλωσης της ΕΕ.

Η δεύτερη πηγή πρωτεϊνών είναι το άλευρο ελαιοκράμβης, με ελαφρώς χαμηλότερη περιεκτικότητα σε πρωτεΐνη (μεταξύ 30% και 35%) που παράγεται βασικά στην Ευρώπη.

Δεδομένου ότι 80% της ζήτησης για αποξηραμένες χορτονομές μπόρεσε να καλυφθεί από άλλες πηγές πρωτεϊνών, κυρίως εισαγόμενες, το καθεστώς κοινοτικής στήριξης δεν κρίνεται αποτελεσματικό.

5. ΤΕΛΙΚΕΣ ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

	Τρέχοντα πλεονεκτήματα του καθεστώτος	Τρέχοντα μειονεκτήματα του καθεστώτος
Παραγωγός	Ανταγωνιστικές τιμές για τις πρώτες ύλες	Οι τιμές των πρώτων υλών εξαρτώνται από τις κοινοτικές ενισχύσεις
Βιομηχανία	Διατήρηση της απασχόλησης (περίπου 4.500 θέσεις εργασίας) Ενίσχυση = 22% των συνολικών εσόδων	Η βιωσιμότητα των περισσότερων επιχειρήσεων εξαρτάται από την υποστήριξη της ΕΕ
Καταναλωτής (ιδιοκτήτης ζωικού κεφαλαίου)	Ανταγωνιστικές τιμές για τις αποξηραμένες χορτονομές	80% της ζήτησης για αποξηραμένες χορτονομές μπόρεσε να αντικατασταθεί από άλλες πηγές πρωτεϊνών
Περιβάλλον	σε επίπεδο γεωργικής εκμετάλλευσης: θετικά αποτελέσματα για - το έδαφος - την ποιότητα του νερού - τη βιοποικιλότητα.	Σε γενικό επίπεδο : αρνητικός αντίκτυπος για - το καθαρό ισοζύγιο ορυκτών ουσιών (526.000 tep/έτος κατά την περίοδο εμπορίας 2004/2005) - το καθαρό ισοζύγιο εκπομπών GHG (1.622.000 te CO₂ το 2004/2005).

Στην αγορά ζωοτροφών, οι αποξηραμένες χορτονομές είναι ήδη περιορισμένης σπουδαιότητας ως πηγή φυτικών πρωτεϊνών. Οι εξελίξεις στην αγορά ζωοτροφών, με την αύξηση της αποδοτικότητας των ζωοτροφών, τους βραδύτερους ρυθμούς αύξησης της παραγωγής κρέατος και τη διαθεσιμότητα φτηνών υποπροϊόντων πλούσιων σε πρωτεΐνη από την παραγωγή βιολογικών καυσίμων συμβάλλουν περαιτέρω στην περιθωριοποίηση των αποξηραμένων χορτονομών.

Η αποδοτικότητα του τομέα εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις ενισχύσεις. Η προστιθέμενη αξία του τομέα των αποξηραμένων χορτονομών αντιπροσωπεύει το 22% των συνολικών εσόδων, όντας περίπου ίση με τον προϋπολογισμό που διατίθεται για τις ενισχύσεις από την ΕΕ.

Όσον αφορά τα περιβαλλοντικά προβλήματα, η κατανάλωση ορυκτών καυσίμων για την παραγωγή αποξηραμένων χορτονομών είναι σημαντική και έχει ως αποτέλεσμα να εκπέμπονται μεγάλες ποσότητες αερίων θερμοκηπίου.

Στις 20 Μαΐου 2008, η Επιτροπή ενέκρινε τις προτάσεις νομοθετικού περιεχομένου για τον διαγνωστικό έλεγχο υγείας της ΚΓΠ [COM(2008) 306 τελικό], στις οποίες προβλέπεται, μεταξύ άλλων, η πλήρης αποδέσμευση των ενισχύσεων για τον τομέα των αποξηραμένων χορτονομών από την 1η Απριλίου 2011 [άρθρο 8 στοιχείο γ) της πρότασης κανονισμού του Συμβουλίου σχετικά με τις τροποποιήσεις της κοινής αγροτικής πολιτικής με την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ.320/2006, (ΕΚ) αριθ.1234/2007, (ΕΚ) αριθ.3/2008 και (ΕΚ) αριθ. [...] /2008]. Όπως αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη (15) *«ενδείκνυται να αποσυνδεθεί η ενίσχυση, αλλά θα πρέπει να προβλεφθεί ταυτόχρονα μια σύντομη μεταβατική περίοδος για να δοθεί στον τομέα η δυνατότητα να προσαρμοσθεί»*.

Επομένως, δεν είναι απαραίτητο να συνοδεύεται η παρούσα έκθεση από οποιεσδήποτε χωριστές προτάσεις.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΕΠΙΛΕΞΙΜΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΑΠΟΞΗΡΑΜΕΝΩΝ ΧΟΡΤΟΝΟΜΩΝ (τόνοι)

Αφυδατωμένες	ΕΕΠ	1995/96	1996/97	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07
ΟΕΒΛ	8.000	4.043	4.329	4252	2786	1.941	1.740	1.088	1.596	2.743	3.551	0	0
Δανία	334.000	270.695	206.784	224.637	266.204	186.339	168.062	147.136	147.337	124.316	142.690	91.580	76.862
Γερμανία	421.000	342.663	300.088	307.729	320.637	333.899	356.535	334.324	348.011	250.821	327.449	274.287	239.365
Ελλάδα	32.000	46.288	30.026	38.345	46.195	51.550	43.637	51.160	57.833	48.823	49.611	49.475	34.668
Ισπανία	1.224.000	1.261.548	1.413.616	1.571.256	1.667.746	1.769.309	1.954.585	1.812.214	1.882.314	2.058.269	2.165.614	1.793.801	1.792.986
Γαλλία	1.455.000	1.307.201	1.090.997	1.263.874	1.346.364	1.303.912	1.224.880	1.166.802	1.093.974	1.193.269	1.175.125	1.156.929	1.003.591
Ιρλανδία	5.000	4.677	5.859	6.288	5.458	4.941	4.737	4.908	4.338	4.953	4.546	3.974	4.002
Ιταλία	523.000	526.344	498.540	561.078	637.826	674.152	676.847	658.562	715.757	661.845	778.513	474.112	418.327
Κάτω Χώρες	285.000	220.783	176.387	209.514	223.312	193.883	214.347	181.067	203.311	169.889	194.215	177.697	137.576
Αυστρία	4.400	2.221	1.959	2.132	1.847	1.978	2.057	1.997	2.688	1.292	1.794	2.087	1.783
Πορτογαλία	5.000	800	1.936	3.555	2.507	935	2.209	3.691	104	43	263	0	0
Φινλανδία	3.000	1.785	1.325	1.056	1.209	495	572	518	635	964	527	463	124
Σουηδία	11.000	9.493	7.146	5.286	6.615	6.476	6.004	7.506	8.659	8.075	6.196	4.440	6.443
Ηνωμένο Βασίλειο	102.000	71.810	78.902	83.572	81.378	69.527	63.309	50.035	48.377	45.262	47.232	48.936	40.616
ΣΥΝΟΛΟ ΕΕ-15	4.412.400	4.070.351	3.817.894	4.282.574	4.610.084	4.599.337	4.719.521	4.421.008	4.514.934	4.570.564	4.897.326	4.077.782	3.756.342
Τσεχική Δημοκρατία	27.942										27	32.522	27.264
Λιθουανία	650										1	509	856
Ουγγαρία	49.593										57	49.724	36.405
Πολωνία	13.538										5	4.715	4.168
Σλοβακία	13.100										3	3.026	2.512
ΣΥΝΟΛΟ ΕΕ-12	104.823										92	90.495	71.204
ΣΥΝΟΛΟ ΕΕ-27	4.517.223										4.897.418	4.168.277	3.827.547

αποξηραμένες στον ήλιο χορτονομές	GNQ	1995/96	1996/97	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07
Ελλάδα	5.500	2.550	1.630	114	0	0	0	0	0	0	0	0	205
Ισπανία	101.000	40.716	36.628	52.582	92.814	84.726	108.250	226.792	104.955	117.837	95.197	119.465	119.256
Γαλλία	150.000	165.830	86.048	14.478	3.725	2.513	2.742	4.368	2.585	2.212	2.675	3.157	3.087
Ιταλία	162.000	190.146	124.520	86.724	53.462	72.920	90.018	74.187	107.352	91.733	66.787	325.130	395.741
Πορτογαλίσ	25.000	3.144	3.996	2.526	1.365	1.622	1.555	565	934	1.784	1.742	2.441	1.717
ΣΥΝΟΛΟ ΕΕ-27	443.500	402.386	252.823	156.424	151.366	161.781	202.565	305.912	215.826	213.566	166.401	450.193	520.006